

Omverdensanalyse 2023-2024

Som nævnt i MXD's strategi, afsnit 2, om MXD's formål og mission, er skabelse, fremførelse og afsætning af ny dansk musik blevet en kreativ og forretningsmæssig proces, der i stigende grad finder sted med partnere i en global værdikæde.

Digitaliseringen har fjernet markedsbarrierer og skabt nye muligheder, men har også gjort konkurrencen mere global og intens for de fleste danske kunstnere. Internationalisering handler om at opbygge relationer og at samarbejde med de bedste folk i udlandet om udviklingen af dansk musik. Dette skal ikke alene styrke eksporten, men tillige dansk musiks position på hjemmemarkedet.

Digitaliseringen og globaliseringen har gennem to årtier været en dominerende megatrend. Musikken var den første industri, der blev ramt af digitaliseringens muligheder og udfordringer, og musikindustrien har lige siden arbejdet under konstant disruption som et grundvilkår.

Pandemien blev en katalysator for ny forandring. Det er stadig for tidligt at sige, hvor mange af disse forandringer der er blevet en 'ny normal,' eller om de er midlertidige fænomener, der er afledt af den ekstreme indvirkning, som pandemien havde.

Nedenfor beskrives nogle af de tendenser, udfordringer og udviklingspotentialer, som MXD derfor nøje følger:

1. Økonomiske forhold

Efter halvandet år med stort set ingen live-aktiviteter var der en pludselig overflod af kunstnere, der skulle ud på turné i 2021 og 2022. Dette skabte hård konkurrence om den begrænsede kapacitet, som spillesteder og festivaler verden over råder over.

Konkurrencen var især udfordrende for talentsegmentet, som arbejder på at opbygge deres internationale karrierer. Efter pandemien havde agenter, koncertarrangører, pladeselskaber og andre hovedaktører i branchen mest fokus på de mest kommercielle kunstnere for at genoprette den tabte omsætning fra nedlukningsperioderne.

Derudover begyndte inflationen at accelerere i 2022. Prisstigningerne rammer selvsagt de internationalt turnerede artister hårdt, hvor der er store omkostninger til transport, indkvartering og lønninger.

Heldigvis var 2023 præget af disinflation. Dvs. inflationstakten har været faldende hen over året. Udviklingen gik den rigtige vej, men der er dog stadig tale om prisstigninger for den gennemsnitlige forbruger ift. det forrige års prisniveau. Nogle omkostninger har tilmed vist sig at være meget "sticky". Dette gælder blandt andet lønomkostningerne, hvor der fortsat må betales markant højere lønninger til blandt andet lydmænd, tour managers m.fl. end før pandemien.

De største artister kunne håndtere disse omkostningsstigninger ved at kræve højere honorarer, men de fleste artister i talentsegmentet kunne ikke.

En rundspørge blandt danske bookingagenturer i januar 2024 afslørede, at mange lovende kunstnere fra talentsegmentet oplevede 'foruroligende' underskud i 2023. Dette sætter investeringsevnen i talentudviklingen under pres.

For MXD var 2023 præget af et meget stærkt felt af danske artister med stor international fremdrift. Men på trods af at MXD uddelte flere støttekroner i 2023, faldt antallet af ansøgninger og tilsagn samlet set til et lavere niveau end fra tiden før pandemien. Dette fald kan igen tilskrives talentsegmentet, hvor mange på grund af de nævnte udfordringer blev nødt til at udskyde eller aflyse deres internationale initiativer. Derudover har flere danske musikselskaber været tilbageholdende med at lancere nye talenter internationalt.

Historisk set er inflation et cyklisk fænomen og inflationen er oftest kommet i flere bølger - 1970'erne er blot et eksempel herpå, hvor den anden bølge var værre end den første. MXD følger derfor nøje med i inflationen og den brede økonomiske udvikling på alle hovedmarkeder.

Øget konfliktniveau og de-globalisering er faktorer, der kan have en negativ indvirkning på udviklingen.

2. Glocalisation - lokalrepertoires fremmarch

Omkring 2018-2019 begyndte MXD at bemærke, at der på flere og flere markeder var blevet lidt mindre plads til nye internationale artister. Lokale artister og sange begyndte at vinde større markedsandele på bekostning af de udenlandske. Denne tendens, som allerede var i gang, synes at have fået yderligere momentum som følge af pandemien.

I 2022 oplevede den officielle engelske Top 10 singlehitliste et historisk øjeblik: For første gang i listens 50-årige historie var alle pladser besat af engelske artister. En lignende tendens observeres i Danmark, hvor danske artister og dansksproget musik dominerer hitlisterne.

I deres forskningspapir fra maj 2023, 'Glocalisation' of Music Streaming within and across Europe, påviser Will Page og Chris Dalla Riva en markant stigning i andelen af lokale sange på Top 10 hitlisterne i mange europæiske lande fra 2017 til 2022. Analysen afslører dog, at denne lokale dominans svækkes betydeligt, når man udvider perspektivet til Top 40 og Top 100. For eksempel skifter det lokale repertoire i lande som England og Frankrig fra at udgøre flertallet i Top 10 til at blive et mindretal på Top 100-listen.

Hvordan stiller det dansk musik i udlandet?

Vi beskrev i ovenstående, hvordan pandemien har efterladt talentsegmentet i en meget vanskelig konkurrencesituation. Selvom det empiriske grundlag stadig er begrænset, synes MXD dog at kunne skimte visse tendenser; I løbet af de seneste 2-3 år, ser det ud til, at det er blevet mere udfordrende at lancere nye artister inden for mainstream pop-genren på det internationale marked. Det er her oplagt at koble dette til Glocalisation. Når mange landes Top 10 i så vidt et omfang domineres af lokal mainstream pop-musik, må det alt andet lige blive sværere at lancere nye danske mainstream-artister på eksportmarkederne.

MXD ser, at der oftest skal være bevis for en meget stærk businesscase på det danske hjemmemarked, før man kan få gjort den lokale musikindustri interesseret i en ny mainstream pop-artist.

I kontrast synes mulighederne at være mere gunstige for artister inden for det alternative repertoire. Her ser MXD mange eksempler på danske artister i god international fremdrift. Ved indgangen til 2024 er vores tanker, om vi mon ser ind i en tilbagekomst af indie-musikken?

3. En bevægelse tilbage fra track-by-track til albumproduktioner

Når vi retter blikket mod sangskriverne/producere, ser vi også her en ny tendens; Der er fortsat visse musikgenrer (som fx elektronisk musik og hip-hop) og lande (specielt Sydøstasien), der modtager pitches på enkelt-tracks.

Men ellers er der en stærk tendens mod, at musikken i højere grad produceres som helstøbte albumproduktioner, ligesom i gamle dage. Som en konsekvens heraf ser vi en ændring fra for 3-5 år siden, hvor mange sangskrivere og producere typisk var involveret i en artists løbende produktion af enkelte tracks, til i dag, hvor et mindre hold af sangskrivere i større grad arbejder sammen på hele albumproduktionen.

Muligheden for kortvarigt at besøge sangskrivningens traditionelle metropoler, som fx Los Angeles, for en uges studie-sessioner med det formål at sælge en sang, er således betydeligt reduceret. Det kræver en mere permanent markedstilstedeværelse, og nære relationer til den artist, som der skrives til, og til dennes forretningspartnere.

4. Muligheder på nye markeder

Mens flere af de gamle hovedmarkeder har skullet finde deres fodfæste efter pandemien, er andre markeder stormet frem. Dette gælder fx Sydkorea, som i 2022 var det syvende største marked for indspillet musik, og hvor det fysiske albumsalg¹ i 2023 er steget med 49% i forhold til forrige år.

Markedsvæksten skaber ikke mindst en stor efterspørgsel efter nye sange, og det er således et marked, hvor danske sangskrivere og deres forlag i rigt omfang kan pitche sange track-by-track til K-popartister. Flere danske sangskrivere har haft stor succes i Sydkorea. I 2022 stod bl.a. Celine Svanbäck, Jeppe London Bilsby og Lauritz Emil Christiansens bag den femte og ottende bedst indtjenende sang fra udlandet i Koda Hitlisten Top 10, Udland. Begge var sange til K-popartister. Sidenhen har bl.a. Erika de Casier og Fine været sangskrivere på store K-pop hits.

Der er også markedsmuligheder i landet for danske artister. Christopher er et kendt eksempel. Men dette potentiale kan udvides til det øvrige Sydøstasien, hvor MXD siden 2020 har set flere og flere attraktive markedsmuligheder åbne sig for danske artister.

¹ I Sydkorea, hvor der er en særegen og meget dedikeret fankultur, foretrækker mange musikfans stadig at købe fysiske albums (CD'er).

MXD ser samlet set således et meget stort vækstpotentiale for danske kunstnere i Sydøstasien.

5. Nye teknologiske omvæltninger

Siden 2017 har MXD allokeret en voksende del af sine støttemidler til at forstærke markedsføringsindsatsen for danske artister i udlandet, hvor en betydelig portion af budgettet anvendes til digital markedsføring. Aktuelt er indholdsproduktion til sociale medieplatforme som Instagram og TikTok blandt de foretrukne kanaler for markedsføring. Dog er det værd at bemærke, at de digitale platforme, inklusiv streamingtjenester, er i konstant udvikling, hvilket stiller høje krav til danske kunstneres og musikselskabers evne til at tilpasse sig løbende forandringer.

Hvad angår anden teknologisk disruption står kunstig intelligens (AI) naturligvis øverst på dagsordenen i musikindustrien lige nu. De negative implikationer kan være uoverskuelige, hvilket kalder på stor politisk bevågenhed og handling.

Kodas direktør, Gorm Arildsen, skrev i en kommentar fra oktober 2023 blandt andet:

“Det er noget nær umuligt at spå om, hvordan kunstig intelligens vil udvikle sig og påvirke os som musikbranche såvel som individer og som samfund. Men en ting er sikkert: AI er kommet for at blive, og den generative AI vil blive en integreret del af fremtidens musikskabelse.

Derfor er det en politisk hasteopgave at definere rammer for, hvordan teknologien integreres på en ordentlig måde, som en del af det musikalske økosystem uden at overtage den menneskelige skaberkunst. For vi må ikke komme på bagkant med endnu en teknologisk udvikling, som vi har set det før med piratkopiering og de sociale mediers indtog, der udgjorde, og på mange måder stadig udgør, en massiv trussel mod det økonomiske og ophavsretlige grundlag, som musikskaberne står på.

Denne gang står vi ikke kun over for en langt større økonomisk trussel, men også over for et potentielt scenarie, hvor AI udhuler den menneskelige musikskabelse og maskingør kreativiteten, kunsten og sjælen.”